

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)
SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)
SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa M. D.
przeciwko (...) Bank S.A. w W.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 listopada 2019 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 lutego 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną powódki M. D.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że powódka nie wniosła opłaty od skargi kasacyjnej, a wcześniej jej wniosek o zwolnienie od opłaty został oddalony.

W zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej powódka wniosła o „rozszerzenie kontroli na postanowienie Sądu o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Podniosła jednocześnie, że jej stan majątkowy

nie pozwala na uiszczenie należnej opłaty, a wcześniej kilkakrotnie była zwalniana od opłat sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowienie w przedmiocie zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i nie podlega samodzielnemu zaskarżeniu. Jego kontrola możliwa jest tylko w sposób pośredni, przy rozpatrywaniu zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Warunkiem koniecznym przeprowadzenia tzw. kontroli uprzedniej jest jednak zamieszczenie w zażaleniu stosownego wniosku na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2002 r., II CZ 109/02 oraz z dnia 24 września 2015 r., V CZ 49/15 – nie publ.).

Powódka złożyła stosowny wniosek o kontrolę niezaskarżalnego postanowienia w przedmiocie rozstrzygnięcia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Dlatego należy przede wszystkim ocenić, czy zasadnie odmówiono powódce zwolnienia od ponoszenia opłaty od skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy wskazywał wielokrotnie, że w sytuacji, w której we wcześniejszych fazach postępowania stronie przyznano zwolnienie od kosztów sądowych, to odmowa zwolnienia w postępowaniu kasacyjnym wymaga stwierdzenia, że sytuacja majątkowa skarżącego uległa w jakimś aspekcie poprawie (zob.: postanowienia z dnia 13 lutego 2015 r., sygn. akt II CZ 91/14, z dnia 27 listopada 2013 r., sygn. akt V CZ 61/13, z dnia 27 listopada 2013 r., sygn. akt V CZ 60/13, z dnia 28 maja 2013 r., sygn. akt V CZ 12/13, z dnia 6 maja 2011 r., sygn. akt II CZ 12/11, z dnia 14 października 2005 r., sygn. akt III CZ 77/05 V CZ 69/16 z dnia 27 października 2016 r.).

W związku z tym trzeba mieć na względzie, że powódka na różnych etapach postępowania była wielokrotnie zwalniana od ponoszenia kosztów sądowych. Dochodziło do tego w podobnych okolicznościach faktycznych, przy utrzymujących się na tym samym poziomie dochodach powódki i jej męża z tytułu wynagrodzenia za pracę modyfikowanych jedynie ogólnymi współczynnikami indeksacyjnymi,

przy utrzymującym się stale pomniejszaniu tych dochodów o połowę w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym. Na niezmiennym poziomie utrzymywały się także konieczne wydatki na utrzymanie rodziny. Oceny tej nie zmieniają wykazane w oświadczeniu o stanie rodzinnym i majątkowym dochody córki powódki w wysokości 1400 złotych miesięcznie. Z jednej strony trzeba zważyć, że w zażaleniu powódka wykazała, że obecnie jej córka nie pracuje (k. 722 akt), z drugiej zaś trzeba mieć na względzie, iż wysokość dochodów córki nie miała istotnego znaczenia dla oceny możliwości finansowych powódki.

W tych okolicznościach, podobnie jak w poprzednich rozstrzygnięciach, należało przyjąć, iż powódka nie jest w stanie, bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny ponieść koszty z tytułu opłaty od skargi kasacyjnej wynoszącej 20 000 złotych, a to uzasadnia zwolnienie od ponoszenia opłaty na podstawie art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 300 ze zm.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

aj